

Duitsers ruziën over gesjoemel met proefschriften

Zoveelste plagiaataffaire opgedoken in Nedersaksen

Achtergrond - 7 juli 2011

Na het plagiaat van minister Zu Guttenberg (CSU), Europarlementariër Koch-Mehrin (FDP) en zeker zes minder prominente politici is er weer een nieuwe affaire: die van Nedersaksens minister van Onderwijs Bernd Althusmann (CDU). De Duitse Onderwijsminister Schavan en de universiteiten geven elkaar de schuld van het gesjoemel met de proefschriften. Wetenschappelijke organisaties zoeken naar oplossingen voor het probleem.

Minister Annette Schavan (CDU, gepromoveerd in 1980) wil dat universiteiten naar aanleiding van de vele recente plagiaataffaires kritisch naar zichzelf kijken. Universiteiten moeten er niet op uit zijn om zoveel mogelijk doctortitels te verlenen, aldus de minister onlangs in de Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung. Promoties moeten “een uitdrukking van een wetenschappelijke kwalificatie” zijn en geen “statussymbool of een blinde jacht op titels”.

Doctortitel als pre

Een grote groep wetenschappers kaatst de bal terug naar de minister, schrijft Die Welt vandaag. Het is juist de politiek die er de afgelopen jaren voor gezorgd heeft dat universiteiten er belang bij hebben zo veel mogelijk doctortitels te verlenen, zeggen zij. Wetenschappelijke instellingen krijgen steeds vaker betaald naar prestatie. Hoe meer gepromoveerden een universiteit aflevert, des te meer geld deze krijgt.

Het zijn ook juist gepromoveerde politici die voor problemen zorgen, zegt Manfred Berg, voorzitter van de promotiecommissie van de Universität Heidelberg. Hij moest zich wekenlang buigen over het proefschrift van Sylvana Koch-Mehrin (FDP) voordat zijn commissie in juni besloot dat ze die titel niet meer mag voeren. In de Duitse politiek is, veel meer dan in Nederland, een doctortitel een belangrijke pre. Dat maakt het voor politici aantrekkelijk om een titel te verwerven.

Kwaliteitscontrole

Toch worden niet alleen de plagiërende politici als schuldigen gezien. Ook de universiteiten moeten zich verantwoorden voor het feit dat ze het plagiaat in de

proefschriften niet tijdig hebben herkend. De kwaliteitscontrole op universiteiten laat nogal wat te wensen over, concludeert Die Welt. Universiteiten moeten er daarom ook zelf voor zorgen dat de inmiddels beschadigde reputatie van de Duitse doctortitel wordt hersteld, bevestigen belangrijke wetenschappelijke organisaties als het Deutsche Hochschulverband en de Hochschulrektorenkonferenz (HRK).

De HRK heeft onlangs een werkgroep ingesteld die adviezen voor de kwaliteitsverbetering van universiteiten moet formuleren. Zo zouden promovendi voortaan intensiever moeten worden begeleid. Een proefschrift schrijven wordt lastig "als iemand in een stil kamertje zit, 200 kilometer van zijn promotor verwijderd en met nauwelijks aansluiting aan de universiteit", zegt HRK-voorzitter Margret Wintermantel.

Zu Guttenberg

Onderwijs is in Duitsland een deelstaataangelegenheid. De financiering van onderwijsinstellingen is daarom ook per deelstaat anders geregeld. In de meeste gevallen wordt 5 tot 20 procent van het budget van universiteiten bepaald door de prestaties die ze leveren, schrijft Die Welt. Promoties maken daar weer een klein onderdeel van uit. Maar het percentage 'prestatieloon' neemt wel toe, bevestigt het dagblad.

De serie plagiaataffaires begon dit voorjaar met het proefschrift van minister van Defensie Karl-Theodor zu Guttenberg. Hij bleek zoveel passages zonder bronvermelding te hebben overgenomen, dat zijn doctortitel hem werd ontnomen. Het leidde uiteindelijk ook tot zijn val als minister. Sindsdien worden, vooral op internet, steeds meer proefschriften van politici onder de loep genomen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/327/duitsers-ruzien-over-gesjoemel-met-proefschriften>